

Narodna politička svest.

Predizborna ova groznica, koja je zahvatila već mnoge slove naše države i naroda, bez sumnje nam daje najbolju sliku političke svesti i zrelosti ne samo svakoga pojedinca nego i celog našeg naroda. Slika ta dabogme, ne ispada baš uvek i za svakoga lepo i dobro, no u glavnom bez preterivanja se može ustanoviti, da politička svest i zrelost većine našega naroda stoji na visokom stepenu. Nas neobično mora veseliti i možemo biti gordi, što jezgra našega naroda, naš seljak i zemljoradnik, ozbiljno, trezvno i hladnokrvno razmišlja o političkim pitanjima, logično razmišlja o političkom stanju u državi i van nje, te na osnovu svoga zdravoga razuma i suda stvara svoje zaključke i odluke o stranačkim i političkim pitanjima.

I dok s jedne strane, hvala Bogu neznatne i male, vidimo odvratne trzaje političke hysterije i izlive bolesne ambicije, dotle s druge strane naš seljak hladno i dostojanstveno i duboko razmišlja i odbija od sebe nametanje i umiljavanje mnogih i mnogih samohvalivih i drskih narodnih „boraca“ i samozvanih i uobraženih narodnih „otaca“.

Izborna borba, sasvim je razumljivo i prirodno, ne može proći bez okupacije i kortešovanja. Naš narod u zemljama bivše monarhije uvek je prilikom izbora imao da izdrži i strahovit pritisak i nasilje sa strane zvaničnog aparata. Toga više nema. No, sada ima naš narod da izdrži jednu drugu vrstu nasilja, a to je bezdušna agitacija i kortešovanje naših političkih protivnika. Nemilice i bezdušno sipaju se laži i klevete kako na radikalnu stranku tako i na pojedine radikalne vogje. Listovi naših političkih protivnika danomice su prepuni kojekakvim izmišljotinama i neistinama, koje posle usmeno raznose i uvećavaju revnosni politički njihovi korteši. Dok su u početku u sadanjjoj izbornoj vladi bili sami radikali, protivnici su je nazivali raznim i podrugljivim nazivima. Oni su ovu vladu nazivali: kraljevsko-srpskom, pravoslavno-radikalnom, beogradsko-čaršijskom i tome slično. Ovim načinom naši politički protivnici mislili su, da će vladu omraziti kod Slovenaca i Hrvata i ostalih zemljoradničkih naših državljana. No ma koliko da su demokratski i drugi protivnički korteši vikali na tu „plemensko-srpsku“ vladu, ipak su imali slabo uspeha. Hrvatska i slovenačka javnost, ma da u izvesnoj meri i sa stranačkog svog gledišta kritikuje rad vlade i stranke naše, ipak se sa plemenskog gledišta rezervisano i lojalno drži.

Pa kad nije uspeo ovaj protivnički trik, srpske opozicione stranke izmišlele drugu laž, čim su u izbornu vladu ušla i dva bosanska muslimana. Sada hoće opet podrugljivo da nazivaju ovu vladu „srpsko-turskom“, a u narodu šire laž: kako su radikali „prodali“ državu Turcima. Veće bestidnosti već ne može biti!

No kako rade, tako će i proći. Narod naš svugde sa gnusanjem odbija od sebe širitelje ovakih laži i kleveta, kao što odbacuje i svako lažno umiljavanje, podvaljivanje i obećavanje. Ne upaljuje ni demagogija „seljačke“ gospode i njihovog držanje protiv kapuša. Naš narod zna kome će poverovati i kome sme i može dati svoje poverenje. Izbori će pokazati, da je naš narod politički toliko svestan i zreo i da se ne da voditi od kojekakvih nadri političara.

Италија и Славенство.

„Il Piccolo della Sera“ donosi uvodnik poznatoga generala Benicivenghe pod naslovom „Veliki eksperiment“. Iza kako se pozabavi rurskim pitanjem, piše: „Grčka sniva da se upusti u borbu protiv Turaaka; Rusija se pripravlja da sudjeluje aktivno kod riješavanja evropskih problema, jednako vrije u svim državama, koje su se digle iz ruševina bivšeg habzburškoga carstva. Proljeće bi nam moglo donesti rat na Balkanu, jer тамо доље у рату гледају једну обичну ствар, која се у неким државама сматра као „vabanque“ хаазардног играча, кад је на рубу пропасти“.

И онда наставља: „Не заборавимо, да би из једнога дармара славенски народи могли покушати да разбију ону ограду, која им сада спријечава да буду велика маса међусобно додирна (кроз онај коридор, који би се имао створити на трошак Мађарске и Аустрије) и онда се оборити са масом од стотину милијуна Славена према Горњем Јадрану или на горње Егејско море, т. ј. на Солун.“

„Италија данас треба мир, јер свако поремећење могло би имати поразне посљедице за њезин развој, док још није dostatно јака да у евентуалној европској конфлгацији заузме ону директну функцију, коју јој резервиран уде“.

Zašto pada dinar?

Izjava ministra finansija.

„Politika“ donosi intervju sa ministrom finansija drom Stojadinovićem o padu valute. Ministar je izjavio, da razlog padu dinara treba tražiti u prvom redu u događajima vanjske politike. Okupacija Ruhra i događaji na rumunjskoj granici prouzročili su i pad francuske, talijanske, češke, mađarske i rumunjske valute — Najviše je pala njemačka marka, koja se počela približavati austrijskoj kruni. Dinar je od prilike držao korak sa rumunjskim lejmom i dva puta je bolje od njemačke marke. To je slaba utjeha za nas, jer nema nikakvog ni političkog ni finansijskog razloga, da dinar tako naglo padne. Dalje je padanju naše valute pridonijelo širenje lažnih vijesti o našoj državi u stranim novinama a i neki opozicionarni političari, misleći da će tako najbolje koristiti svojim strankama, također su počeli da šire laži o našoj državi. Sve to je netačno, pa se može nazvati fantazijom ili defetizmom. Na kraju ministar je rekao, kada se novčanice u opticaju ne povećavaju, kada se država ne zadužuju kod Narodne Banke, kada se izvozne snage povećaju, kada se država spolja i iznutra konsoliduje, ne postoji razlog da se na berzi obara vrijednost dinara. „Tvrdo vjerujem, da će momentana kriza proći za dan dva i publika će se morati da osvijesti. Pri tome će najgora postradati oni, koji danas kupuju valutu po visokom kursu“.

Takogjer je ministar finansija dao i drugim novinama objašnjenja o naglom padu dinara. Tako je dopisniku zagrebačkih „Novosti“ govoreći o raznim uzrocima pada, rekao: da su neke banke koje su imale pravo, da prodaju dinare u inostranstvu, svoje operacije vodile preko nekih poznatih berzanskih agenata bez mnogo skrupoznosti, rukovodeći se djelomicno političkim motivima. Po momeo nastupu, — rekao je ministar finansija, — na dužnost, ja sam nekim bankama koje su dosada imale uže veze u mini-

starstvu finansija i vršile za račun istoga intervencije na berzama i sprovodile neke transakcije, to povjerenje, da raspolazu sa državnim novcem, oduzeo i te veze prekinuo. Kako govore sve indicije te se banke staraju da prisile ministarstvo finansija, da svoje transakcije vrši kroz njihove kanale. Ministar finansija izjavio je na kraju, da će dati ovu stvar pomno ispitati i kad bude u posjedu dovoljnih dokaza, poduzet će najenergičnije mjere. Ministar g. Stojadinović konačno je izjavio, da na današnji pad dinara gleda posve hladno. Mnogi su držali, da on kao ministar finansija namjerava ukinuti svi dosadanih naredjenja o deviznoj trgovini i dati potpunu slobodu u svakom pogledu. Medjutim g. Stojadinović izjavljuje, da se pojam slobode, kako ju je on obećao i dao proteže samo na ukidanje svakog zvaničnog diktiranja kurzeva, kako je to prije bilo. Sve ostale naredbe o ovlaštenim bankama i ostalima ostaju i nadalje u krijeposti.

Štrajk u Ruhru.

Pred generalnim štrajkom — Proces protiv industrijalaca — Koncentrisanje njemačke vojske?

BERLIN, 23. Jučer u 1 sat poslije podne stigla je vijest iz Essena, da su rudari u državnim rudnicima napustili rad u rudnicima i da provode pasivnu rezistenciju. U privatnim rudnicima štrajkuje 9.000 rudara, koji odlučno traže da se francuske čete povuku. Generalni se štrajk svaki čas očekuje.

MAINZ, 23. Početak rasprave protiv uapšenih industrijalaca odregjen je za sutra u srijedu
PARIZ, 23. „Matin“ donosi senzacionalnu vijest, da se na granici Ruhra koncentriše njemačka vojska. Sa francuske službene strane se vijest demantira, kao i to da maršal Ludendorff izvodi manovre vojske na Rajni.

PARIZ, 23. U posljednjem času povučen je francuski plan o moratoriju, navodno stoga, što su Poincarè i Barthou zaključili, da učine neke izmjene. Na pariškoj konferenciji, da je Engleska htjela da se odvoji od Francuske u reparacionom pitanju, bila bi se mogla nagoditi s Amerikom u pitanju dugova.

PARIZ, 23. Ministri su sinoć iza vijećanja o Ruhru izjavili, da se ne boje generalnog štrajka. Onih 450.000 rudara, zamijenili bi se Česima Poljacima i Talijanima. Štrajk ne bi mogao dugo trajati, jer bi Njemačka ostala posve bez ugljena.

PARIZ, 23. Francuske vojne vlasti u rurskoj oblasti preduzele su sve potrebne mjere, u pogledu prikupljanja carina i poreza na uglal i prihoda od eksploatacija šuma.

Konferencija u Lozani.

Pitanje Mosula.

LOZANA, 23. Jučer je Ismet paša predao Lordu Curzonu odgovor u pitanju Mosula. On izjavljuje, da je turska delegacija saglasna s tim da se danas na sjednici prve komisije stavi na dnevni red pitanje Mosula. Turski su delegati pripravnj raspravljati o regulisanju južnih granica prema Mezopotamiji u što je uključeno i mosulsko pitanje, ali oni neće nikada dozvoliti, da se povede diskusija o Siriji, jer je to pitanje uređeno angorskim paktom. Francuski delegati primili su od Poincarea ručno pismo, u kom Poincare izražava čvrstu volju Francuske, da se konačno utanači mir sa Turskom.

Изборно кретање.

Јучер је одржан у Сплиту састанак делегата радикалне странке сјеверне и средње Далмације. Накупштини је једногласно закључено, предлози главном одбору странке у Београду, да истакне за носиоца листе у изборном округу Шибеник, министра вјера Г. Љубу Јовановића а да се срески кандидати по статуту странке изаберу на састанцима, који се морају одржати до 16. II. Срез бенковачки већ је извршио избор кандидата дра Уроша Десницу, а за заменика дра Јаблановића.

Даље је купштина једногласно закључила послати четри делегата у Дубровник на састанак, који ће се одржати 31. Јануара са делегатима из јужне Далмације. Као делегати одређени су: др. Суботић, др. Јаблановић, Паранос.

Јучер је у Сплит стигао др. Drinković, те је одјело у хотелу „Salona“. Синоћ се национална омладина спрема да га нападне. Полиција је интервенирала и растјерала омладину.

Економско-финансијски преглед.

Приходи од непосредних пореза. За првих десет мјесеци године 1922. приходи од непосредних пореза били су предвиђени својом од 450,673.270.50 динара, а изнијели су само 396,286.048.82 динара. Мањак дакле предостава своту од 54,387.221.68 динара. Ово довољно свједочи, да непосредни порез није дао оно, што се очекивало од њега. Према покрајинама стање је овако: Хрватска и Славонија по буџету предвиђено 100,695.479.10 динара; наплаћено 79,305.279.50 дин. Босна и Херцеговина, предвиђено 25,045.833.30 динара, наплаћено 45,242.628 динара. Божовина предвиђено 161,572.916.60 динара, наплаћено 114 милиона 233.718.97 дин. Словенија, предвиђено 19,579.458.30 динара, наплаћено 52,829.171.60 динара. — Далмација, предвиђено 6,547.291.60 наплаћено 12,310.672.Д. — Србија и Црна Гора предвиђено 139,230.191.60 Д. наплаћено 94 милиона 364.578.69.

Италијански буџет ва 1920-21 и 1921-22. годину. У буџетској години 1920-21. државни издаци износили су 36,229.1 милиона лира а приходи су донели 18,820.1 милиона лира. У дефициту од 17,409 милиона лира обухваћено је и 5,858 мил. лира које су служиле да покрије прошлогодишњег буџета, тако да целокупни дефицит 1920-21 износи 11,551 милиона лира. За билансну годину 1921-22, рачунао 16,967.8 милиона лира расхода и 15,832.1 милиона лира прихода. Ванредни буџет показује издатке у висини од 5,373.4 милиона лира и прихода од 980 милиона лира. Дефицит жељезница износи 1,290 милиона, а доплате на животним намирницама 400 милиона лира, тако да је целокупни дефицит у буџетској години 1921-22. износио 7,219.1 милиона лира.

Незапосленост у Италији. Према последњим статистичким подацима број незапослених у Италији износио је 30 новембра 1922 год. 354.238. Према томе број незапослених је за 33,227 већи него ли крајем октобра месеца исте године. Највећа незапосленост влада у провинцијама: Емилија, Венеција, Пуља, Абруци и Мелиае.

Првала бугарских комитета.

На село Кадрифалк недалеко Штима у Јужној Србији, напала је комитска чета, коју је предводио чувени Тодор Александров кога сматрају другим владаром у Бугарској. У борби са његовом четом погинуло је 15, а ранењо је 6 наших колониста. Наше министарство унутарних дела повисило је уцену на главу Тодора Александрова од 100,000 на 250,000 динара. Према писану београдских новина, ово страшно крвопролиће имаће и политичких последица.

Конференција фашиста.

Прilikом конференције фашиста и националиста у Напуљу, Стурзо је морао под заштитом карабинјера да бјежи испред студената, који су демолирали његов аутомобил.

Званично се демантује вјест, да би Италија са симпатијом гледала на искрцавање руских рупа у Тракији.

Грчко-турски сукоб на Марци.

„Havas“ јавља: Грчке предстраже су се појавиле на десној обали Марце. Између њих и Турске џандармрије је дошло до сукоба.

„Petit Parisien“ јавља, да министарство spoljnih poslova са песимизмом гледа на грчко држање, која за случај неуспјеха конференције намјерава да погле на Carigrad.

Нове књиге.

Изборни закон. Изашао је нови изборни закон са тумачењем свеучилишнога професора дра Лад. Полића. Књига је сада врло актуелна, јер ће се ови избори обављати први пут по овоме закону, а др. Полић раабиструје у својим тумачењу све нејасности закона. Садржај је књиге: Увод. О изборним окрузима. Бирачко право. Бирачки спискови. Кандидација. Како се утврђује резултат избора. Изборни календар. Изборни материјал. Гласачка мјеста. Гласање. Закључак гласања. Главни бирачки одбори. Кривнице и кривични поступак итд. итд. Цијена дин. 20.—, а набавља се код „Ђирилометодске књижаре, Загреб, Прерадовићев трг 4.

Наши дописи.

Београд, 21. јануара.

Наш облубљени подпорушник 11. лаука госп. Богдан Ј. Марјановић који се налази у нашој средини, ових дана је заслугом одликован са златном медаљом за војничке врлине.

Нашем добром пријатељу, на овом заслуженом одликовању честитамо.

Београдцини.

Скрадин, 23. јануара.

(Просвештања забава). Одбор „Просвете“ у Скрадину приређује у суботу дне 27. 1. 1923. „Светоосавску Забаву“ у просторијама Радикалне Странке у 7 сати вечер са слиједеним распоредом:

1. Српска Народна Химна (пјева дјечји абор). 2. Змај Ј. Јовановића „Свети Сава“ декламира ученик Миле Поповић. 3. Драге Денковића „Српкиња сам“ декламира ученица Босилка Баљковић. 4. Гене Павловића „Српкиња“ декламира Марија Поповић. 5. Светом Сави, игра у 1 (једном) чину, извађају школ. дјеча са Св. Савског химноно. 6. Змај Ј. Јовановића „Малена сам“ декламира ученица Марија Милић. 7. Симе Лазића „На Врачару“ декламира ученик Ђуро Лежанић. 8. Љубимка „Жеља младе Српкиње“ декламира ученица Зорка Марјановић. 9. Будимира Ђ. Граховца „Крвавим путем престола бедности“ декламира ученица Катџа Витаа. 10. „Брат, сестра и мати“, шаљива игра у 1 (једном) чину, извађају школ. дјеча. — Са забавним комадима диригира госп. Јово Марјановић и госпођица Марија Кнежевић. — 11. Заједничка вечера у истим просторијама.

Слободан приступ сваком брату Србину и Хрвату. Добровољни прилози примају се са захвалношћу у корист „Просвете“.

Одбор.

Напомена. Тко жели присуствовати вечери, нек се пријави до сријезде 24. 1. одборнику госп. Ђорђу Кнежевићу ради наруџбе.

Градске вијести.

За поправку луке. Министарски је савјет одобрио 13. милијуна динара за поправку и уређење луке у Шибенику. Сад је на лучком поглаварству и опшњинској управи, да се што prije ова свота добије и да се започне са радом око поправки обале, која је у доста лошем стању. А такогђер на тај ће се начин моћи запослити и љеп број радника, те ће се тако изаћи у сусрет биједном народу. Овај корак наше владе за сваку је похвалу, јер он свједочи, колико данашња влада води рачуна о Шибенику и уопште о народним потребима.

Загребачки Збор. Управа Загребачког Збора сазнала је, да многи бивши излагачи на I. вел. сажму узорака нису добили пријавнице за II. сажму, који се обдрђаје од 22. IV. до 1. V. о. г. акопрем су такове свима послате. Зато управа Збора позивље све оне који мисле на II. вел. сажму судјеловати, а пријавницу примили нису да одмах исту затраже. Упорозују се странке, да се пријаве увађују само на темељу пријавних формулара.

Безгласност „Демократа“. У последње вријеме мјесно гласило демократа сјеверне Далмације „Демократ“ прсто је изгубило главу, или како оно народ вели: „као да му је ђук мозак испио“. У последњем броју пишући о свећаности Богојављења у православној цркви, рекао је неколико неисправности. Најприје треба констатовати, да није била „литија око града“. Уопште није било литије по граду, па се ђудио од куд је „Демократ“ могао да напише, да је „цијела свећаност обављена веома љепом“. Или је ово требало као увод оном што слиједи, т. ј. ђучљивом нападу на г. Перовића, што је он као службени представник позвао преставнике власти на ову свећаност. Ми нећемо да бранимо исправност поступка г. Перовића, али констатујемо, да су у цијелој Хрватској, гдје год има православне цркве, богојављенској свећаности судјеловале све војничке и цивилне власти и то на позив великих ђупана, па ни „Ријеђ“ као ни остала штампа нису узели став „Демократа“. Вуди нас онакovo писанје „Демократа“ јер и неhotице баа онакво писанје иде у корист оних, који говоре о привилегисовању једне вјероисповијести над другима и онако се раздрђује вјерска осјетљивост.

Уапшени Радичеви агитатори. Забилежили смо да је к нама дошло неколико апостола Радичеви „ђовјеђанске и мирољубиве селђачке републике“ и да су пошљи у равне Kotаре да тамо агитирају. Али гдје год су дошли слабо су прошли. На више мјеста селјаци су их исмијали и иштерали из својих села. Но белай им није дао мира, па су ишли да траже заштиту ђандармерије. Кад су то селјаци видјели, сакупили су се и итјели их напасти, али их је ђандармерија обранила и савјетовала да се врате од куд су и дошли. Али они не htједоше да тај савјет послушају, већ су пошљи даље. ђандармерија, да сприђечи сукобе, ред и мир у народу, уапсила је ђетворицу ових „апостола“, међу њима и попа Ритига и у недељу их допратила у Шибеник.

Наа поштански аутомобил. Онај једини и трошни поштански аутомобил, који вози између Шибеника и Обровца некидан се разлупао, а и раније је редовито затајивао. Путovanje 19. I. морало се обуставити. Смијешно је, да је Дирекција пошта у Сплјету, за вођњу Шибеник-Обровца одредила само један истрошени аутомобил, који мора три пута седмично превалити прилично дуго и тешко путovanje.

Витали смо у новинама да је овјих дана Дирекција примила нове automobile из Нјемачке. Трвало би, да у првом реду буде послат у Шибеник, у замјену порушеног, бареи један од добивених automobila, кад се већ не може разумјети и увађити да су за ову вођњу потребна два automobila. Идемо да видимо, hoће ли Ди-

rekcija pošta, koja rekbi ovoj važnoj vezi nije dovoljno sklona, udovoljiti opravdanoj potrebi.

Pronose se glasovi i o tome, da je pruga Šibenik-Obrovac pasivna, pored toga što je automobil redovito krcat i putnika i pošte. Ovu pojavu mi ne možemo protumačiti nego lošom upravom, o kojoj u ostalom ne može biti sumnje, a koju bi trebalo jednom i popraviti.

Zavagjanje siromašnih ljudi. Po našem narodu razmilili se agenti stranih pomorskih brodarskih društava i nagovaraju naše siromašne ljude, da putuju u Ameriku. Nude im čak i besplatne karte, ako se obvežu na šest mjeseci rad u američkim mjadanima, gdje im je mjesto osigurano. Upozoravamo policijske vlasti na ovaj rad nesavjesnih agenata i naš narod, da se neda nagoviriti i zarobiti.

Jedan škandal naših vlasti. U vezi gradске vijesti štampane u broju 39. »Dalmatinskog Radikala« od 18. januara 1923 pod naslovom »Jedan škandal naših vlasti«, ovom Kotarskom Poglavarstvu-Policijskom Odsjeku bilo je stopro dne 16. ov. mj. oko 8. časova javljeno sa strane mjesne Pokrajinske Bolnice samo to, da je uapšenik Marijo Catterini, koji je bio predan od kr. Okružnog suda na liječenje, nestao. Policijski odsjek odmah je poduzeo svestranu potragu, te je ustanovio da je isti dne 15. I. oko 21 čas iz bolnice pobjegao. Prema tome u sličnim slučajevima Kotarsko Poglavarstvo nema što da poduzme za u buduću, nego to bi se moglo odnositi jedino na ona nadležstva, koja su propustila, da spomenuti bude nadziran na način, da se obezvupeći eventualni bijeg.

Ples diletantske sekcije Sokola, koji je bio u subotu, uspio je iznad svakog očekivanja. Dvorana Sokola bila je veoma lijepo i ukusno iskičena. Zabava je prošla u najljepšem redu i bila je dosta živa i vesela. — Ples Orjune u nedjelju u hotelu „Krka“ uspio je takogjer lijepo.

Vjčanani. U nedjelju se vjenčao u Kninu g. Stanko Rodić zamjenik državnog odvjetnika u Šibeniku sa milovidnom gospogjicom Elsom Finelli. Naša čestitanja.

Sanitetski materijal za bolnice. Prema vijestima iz Beograda skarih dana ima stići iz Njemačke na račun reparacija veća pošiljka sanitetskog materijala, koji će biti podijeljen na sve bolnice u uaošj Kraljevini.

Povećane takse. Prema rešenju Ministra Pošta i Telegrafa od 20. o. mj. povećane su u celoj zemlji takse na telefonske razgovore, i to sa 20 od sto od dosadašnjih.

Zvanični kurs dinara. Po naregenju ministarstva financija zvaničan kurs dinara u mjesecu januaru je slijedeći: Napoleondor 351, 1 turska zlatna lira 397, 1 funta sterlinga 425, 1 dolar 91, 100 franc. franaka 660, 100 grčkih drahmi 109.50, 100 talijanskih lira 468, 100 nardžarskih kruna 4, 100 španjolskih peseta 1400, 100 holandskih forinata 3625, 100 danskih kruna 1861, 100 austr. kruna 0.13, 100 poljskih maraka 0.52 dinara.

Naši iseljenici. Po najnovijim statističkim podacima žive danas u Sjedinjenim državama 635.000 južnih Slovena, u Kanadi 30.000, u Južnoj Americi 1500, u Južnoj Africi 400, u Centralnoj Americi 15.000, u Australiji 2000, u N. Zelandu 867, svega 729.766 duša.

Gg. privatnim namještenicima. Ovo dana primio je svaki privatni namještenik glasovnicu za izbore u pensioni zavod, koji će se izbori obaviti u Ljubljani dne 5. februara. Pošto je ovaj izbor od zamašite staleške vrijednosti, pozivaju se sva gospoda namještenici, koji su dobili glasovnicu, da se sa istom odna prikažu potpisano predsjedniku ili podpredsjedniku; oni koji je nijesu dobili nek se prijavu za reklamaciju.

Brzojavne i telefonske vijesti

(Posebni izvještaji „Dalmatinskog Radikala“).

Sjednica Ministarskog Savjeta.

Пад динара. — Објашњења мин. финансија. — Спољна ситуација.

БЕОГРАД, 23. Јучер прије подне од 10 до 12 сати, одржана је важна седница министарског савјета. На седници се најприје повео говор о наглом паду динара. Министар финансија оправдавао је тај нагли пад рђавом спољном ситуацијом, па је том приликом прочитао и телеграм из Цириха, у ком се тврди, да тај пад није оабиљан, јер се је динар одмах попео, те да је јучер котирао са 480. Затим је био позват на седницу генерални директор државног рачуноводства др. Дуцић, који је поднио опиширан извјештај о стању државне касе.

Министар Правде др. Л. Марковић реферисао је, да се са свих страна захтјева исплата ратне одштете.

Министар спољних дјела др. Нинчић реферисао је о спољној ситуацији уопште. Његово се извјештај своди на то, да је општа ситуација нејасна и да треба бити спреман за сваку евентуалност.

Тендециозне вијести.

БЕОГРАД, 23. Кабинет председника Мин. Савјета, објављује овај комунике: „У последње вријеме проносе се у нашој земљи гласови о томе, како смо тобож добили налог од Савезника, да окупирамо Маџарску, да се код нас спрема мобилизација пет војних класа, да су велики ванредни кредити одобрени за војску по предлогу савјета земаљске одбране итд. Кабинет председника Мин. Савјета најенергичније демантује све те вијести, јер су неистините, тендециозне и алаомјерно пуштене у нашу јавност“.

За прехрану Црне Горе.

БЕОГРАД, 23. Синоћ је једна депутација из Црне Горе под водством Рашића посјетила председника владе Пашића и молила га да подухме све, како би се у Црну Гору што прије послала потребита количина хране за исхрану гладног становништва.

За изручење бугарских злочинаца.

БЕОГРАД, 23. У овдашњим политичким круговима говори се, да ће наша влада подухети строге мјере и најенергичније захтјевати од бугарске владе, да одмах изручи све комитске вође и главне кривце покоља у Кадри Ваку, те напосе Тодора Александрова и војводу Брла.

Подружница Савеза приватних намјештеника за Далмацију. Председник: Инженер Јосип Лјубић, подпредседник: Јерolim Дефилпис.

Тражи се пианимо у најам. Пријавити се администрацији lista. 1—3

Кратке вијести.

— Нј. V. Кралј отпутовао је у околину Осјека у лов. Кралј се се у лову задржати неколико дана.

— На други дан православног Божића родило се селјаку Матјију Закусићу у Славонји тринаести син. Умолито је Кралја, да му буде кум.

— У Осјеку су неки блокаши из засjede пучали на председника Орјуну Бошка Машића и теже га ранити.

— Јавилјају из Ессена, да савезничке власти одасиљу без инцидената возове угља у Француску и Белгију.

— Из Вашингтона јавилјају да је председник Хардинг оболит од influence. Такогjer и из Рима јавилјају да је Mussolini лако оболит.

— У Француском парламенту је са 271 против 143 гласа изручен суду комунистички посланик Марсел Кастен.

Иједначење чиновничких плата.

БЕОГРАД, 23. Министар финансија намјерава, да што прије иједначи чиновничке плате у цијелој земљи.

Румуњска и Русија.

БЕОГРАД, 23. У дипломатском се круговима говори, да је румуњска влада упутила ноту владама Мале Антанте у којој каже, да је готова да ступи у преговоре са совјетском Русијом, да се питање Бесарабије потпуно ријеша.

Италија и рапалски уговор.

БЕОГРАД, 23. „Политика“ прима из Рима, да је одржана конференција између Мусолинија и Орланда, на којој се претресало питање о саизву парламента. Тврди се као поуздано, да ће се парламенат састати 6. фебруара, да ратификује конвенције у Ст. Маргарети.

БЕОГРАД, 23. „Трибуна“ сазнаје из поузданог извора, да је талијанска влада преко свог посланика у Београду извјестила нашу владу, да ће конвенције закључене у Ст. Маргарети бити поднијете 6. фебруара талијанском парламенту на ратификацију. „Трибуна“ каже, да ће према мишљењу у владиним круговима, талијански парламенат ратификовати поменуте конвенције, те ће се према томе у року од три дана послје ратификације приступити извршењу рапалског уговора.

Иshrana пасивних крајева.

БЕОГРАД, 23. Данас прије подне одржана је министарска седница под предsjеданјем Пашића. Расправљано је о иshrани пасивних крајева. Министар унутрашњих дјела и мин. finansija referisali су о стању њињових ресора.

Положај у Рухру.

PARIZ, 23. Prema vijestima iz Majnsa francuske voјne vlasti pritvorile su osam sopstvenika mjadana. Situacija je i ruhrske oblasti mirna. Bilo je nekoliko pokušaja štrajka zbog aršjenja direktora ugljenokopa, ali su oni propali.

Nemiri u Albaniji.

PRIZREN, 23. U Puki, u Albaniji, došlo je do krvavih okršaja između pristalica Bojran Cura i arbanaskih trupa.

Pojačanje ruskih garnizona.

PARIZ, 23. Agencija Havas prima iz Moskve, da je izvanredni voјni savjet odlučio, da se pojačaju garnizone na zapadnim granicama Rusije. Naročito će biti pojačan garnizon u Kijevu.

— Sovjeti su uputili svima narodima protest protiv mјera, koje su Francuzi poduzeli u Ruhru.

— U Budimpešti je došlo u pozorištu do pucњаve između „probugjenih Mađžara“ i publike.

Elsa Finelli

Stanko Rodić,

zamjenik državnog odvjetnika

vjenčani dne 21. januara 1923.

Knin-Orlić

Šibenik

Vrijedi kao izvorna obavijest.

Radikali! Spremajte se za izbore.

Чок и Манојловић

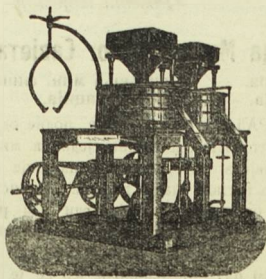
Фабрика црквених воштаних свећа
Шибеник (Далмација).

Израђује црквене воштане свеће сваке величине. - Специјална израда свећа са натписима:

„Ко Крсно Име слави оном и помаже!“ и „Мир Божји, Христос се роди!“

Tehnički Ured OSKAR KRAUS

TRST Via S. Nicolò 4 II.

ЦИЈЕНЕ У ДИНАРИМА.
Информације и обавјештења
besplatno.

Мотори за лаге и једренјаће на бензин и нафт најбоље њем. конструкције. Комплетне машине за творнице тјестенине и улја.

„L' UNION“ franc. osjguravajuće društvo u Parizu

Живот главница Франака 272,221.898.—
Пошар главница „ 20,000.788.—

Zastupstvo za šibenički okrug: 18

VINKO DELALLE - ŠIBENIK.

БУРО ВОЈВОДИЋ - Книн

ТРГОВИНА ЗЕМАЉСКИХ ПРОИЗВОДА
НА ВЕЛИКО И МАЛО

Бројави: ВОЈВОДИЋ - Книн.

8

Телефон број 3.

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Prima uloške na knjižice i na tekući račun. - Eskomptira mjenice. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na svā tuzemna mјesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka, obrtna i industriјalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije.

Brzоjavni naslov: DALMASCONTO.

21

НОВА ШТАМПАРИЈА

ШИБЕНИК

Штампарја је снабђена свим модерним латинским и латинским писменима, те врским стројевима са електричним погоном. - Прва на владу све званичне и трговачке тискалице, те остале радње спадајуће у графичку струку. - Складиште тискалица са српске православне цркве и европ. вама. - Израда брза и точна.

NOVA ŠTAMPARIJA

ŠIBENIK

Штампарја је снабђена свим модерним црковним и латинским писменима, те врским стројевима са електричним погоном. - Прва на владу све званичне и трговачке тискалице, те све остале радње спадајуће у графичку струку. - Складиште тискалица са српске православне цркве и европ. вама. - Израда брза и точна.

СТИПЕ ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)

Telegrami: ŠAREST - VELIKOPRODAJA ŽITARICA I ZEMALJSKIH PROIZVODA - Telegrami: ŠAREST

20

Uspješno se oglašuje u „Dalm. Radikalu“

СРПСКА БАНКА д. д. у ЗАГРЕБУ

Основана године 1895.

ФИЛИЈАЛА У ШИБЕНИКУ (Обала).

Бројави: СРБАНКА.

Деоничка главница К 162,000.000. Резерве преко К 55,000.000. Улошци преко К 500,000.000.

ФИЛИЈАЛЕ: ДУБРОВНИК, КНИН, НОВИ САД, (Централни Кредитни Завод, као филијала Српске Банке), СОМБОР, СПЛИТ, СУБОТИЦА, МИТРОВИЦА.

АГЕНТУРА дубровачке филијале у ГРУЖУ.
АФИЛИЈАЦИЈЕ: БЕОГРАД Подунавско трговачко и акционерско друштво, БОС. ШАМАЦ: СРПСКА БАНКА.

РОБНИ ОДНО: свих врста брашна, колонијала, француских боја прве врсте итд. Складиште у властитој кући. Цјеници на закџев бадава.

Најповољније укамађује улоге на уложне књижице и на текући рачун, те обавља све банковне и берзанске послове најкулантније. — Са свима је већим мјестима Европе у директној пословној вези, а тако исто и са Сјеверном и Јужном Америком.

12